

כיצד מחנכין?

עלון מס' 76

בתבונות תנהל מלחמה! / חכמתה של אשת און בן פלת

ואון בן פלת (טז, א)

להלן מאמר מחכים ששלח לי הרב חיים גוטסדינר שליט"א:

בפרשתנו מסופר על המחלוקת המפורסמת שיזמו קרח ועדתו. הגמרא במסכת סנהדרין (קט ב) מספרת על אשתו של און בן פלת משבט ראובן, שהצילה את בעלה מן המחלוקת ומלהבלע באדמה (לעומת אשתו של קרח שליבתה את אש המחלוקת).

ברצוני להתמקד בדברי אותה אשה חכמה וללמוד ממנה יסוד גדול לחיים.

וזו לשון הגמרא: 'אמר רב, און בן פלת אשתו הצילתו. אמרה ליה מאי נפקא לך מינה? אי מר רבה אנת תלמידא ואי מר רבה אנת תלמידא...' עכ"ל הגמרא. לאחר דברים אלה, עוד עושה אשתו של און בו פלת מעשה נוסף, אבל נתמקד בדברי השכנוע שאמרה.

א. מאי נפקא לך מינה? -

זו פשוט עצה מדהימה ויסודית לשאלה שכל אדם חייב לשאול את עצמו רגע לפני שהוא נכנס למלחמה, למחלוקת, למריבה, לפגיעה, להעלבות וכדומה, מה יצא לי מזה? זו שאלה גדולה, שבאה לשים את הפוקוס על איך הסיטואציה הקשה/המעצבנת/המעליבה וכדומה תראה בעוד שבועיים, ממרחק של זמן. אבל בעיקר, תשים בפניי את התובנה שהשאלה המרכזית היא, האם משהו טוב יצא מהתגובה שלי? כי ברגע שיש לי את היכולת לשאול את השאלה, זה מביא אותי לקבל כל סיטואציה בפרופורציה הנכונה והראויה שלה, וממילא מאפשרת לי להגיב בפרופורציה המתאימה ולא לפתח ולהעצים למימדים שאינם פרופורציונליים שיוצאים משליטה.

ב. היא בחכמתה, איננה מתעלמת מרצונו, איננה מוכיחה אותו על תאות הכבוד שלו, לא אומרת לו שזה שטויות חסרות תוחלת, כי זה לא הזמן עכשיו, אלא להיפך, מתחברת לשאיפותיו לכבוד ואומרת לו 'אתה תמיד תהיה התלמיד, אצל קרח או אצל משה, אתה לעולם תהיה מספר 2! אז למה לך?...'.

איזו חכמה של אשה, שעליה מביאה הגמרא את הפסוק ממשלי (יד א) 'חכמות נשים בנתה ביתה'.

ולמדנו מדבריה, שני יסודות גדולים ועצומים:

ראשית, שאל את עצמך לפני כל מהלך למאי נפקא מינה? שאלה המקפלת בתוכה, איזו תועלת תצמח מהמעשה שלי או התגובה שלי? האם זה שווה את זה? ואיך זה יראה ממרחק של זמן?

ושנית, כשרוצים להוכיח ולשכנע מישהו לרדת מהעץ, אין לומר לו "שטויות" ולבטלו, כי אז לא יקשיב כלל, אלא תתחבר לרצונותיו, ודווקא דרך שם תראה לו כמה זה לא נכון לו לשיטתו!... עד כאן המאמר.

על תמימותו ושלמותו של רבי זלמן בנו של הרב דוד בהר"ן, היה רבי שמואל אהרן יודלביץ' מספר את הסיפור הבא: בירושלים, פרצו המתפרצים פרצות, ניסו לסדוק את חומות קדושתה. היו שומרי החומות עומדים בפרץ, מוחים ומשמרים את קדושת ירושלים ככל יכולתם.

ברחוב יפו הייתה מספרה. הספר, אדם אלים ופורק עול, שירת את לקוחותיו עד לשעה מאוחרת בערב שבת. באו מקדשי שביעי למחות ולתבוע את

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

כבוד השבת. נתן עליהם הגברתן בקולו: "אם לא תסתלקו - אהרוג אתכם!"

נבהלו ונשאו רגליהם. פיקוח נפש דוחה מצות תוכחה, ואדם זה ניכר היה בכעסו... אך הספר נשא עיניו, וראה את הצדיק רבי זלמן בהר"ד שנותר עומד בחנות, לבדו.

"ואתה", נהם לעומתו, "מה מעשיך פה?!"

"אומר לכבודו", ענהו ב'תמימותו'. "השעה מאוחרת, וחוששני, שאם לא יסגור מיד את חנותו, יעבור זמן תפילת המנחה..."

דבריו התמימים פילחו את לבו של הספר. הללו באו למחות בו שלא יחלל את השבת - ויהודי זה חושבו ל"מנחה - איד", יהודי המקפיד להתפלל מנחה בזמנה. בעוד הוא עצמו, כבר חשב עצמו ל'גוי'...

אם כך, אמר לעצמו, לא אבדה תקוותי! איני מופרך כליל, איך בין נישט 'אפ גיפרעגט אין-גאנצין'... מיד פנה אל היושבים וממתינים לתורם ואמר: "רבותי, סוגרים - והולכים להתפלל!"

ומני אז היה סוגר את המספרה עם השמע הצפירה...

(מתוך 'דברים של טעם, בשם ספר מעילו של שמואל, עמ' קע)

סח רבי שלמה הופמן זצ"ל: המשגיח רבי גדליה אייזמן זצ"ל, משיבת קול תורה, היה איש חינוך משכמו ומעלה. יעיד על כך המעשה הבא:

בחור יתום הגיע ללמוד בישיבת קול תורה. כאשר סיים לסדר את חפציו בחדרו, שאל את חבריו: "רצוני ללכת הערב לקולנוע, ממי עלי לבקש רשות?"

חבריו חמדו לצון ובמקום לנזוף בו, שלחוהו למשגיח רבי גדליה. הם עקבו בדריכות לראות איך יתפתחו הדברים...

הלה ניגש לרבי גדליה, שוחח איתו מספר דקות, רבי

גדליה חיך אליו באדיבות וגם הבחור נראה שיצא מרוצה מהשיחה.

נגשו חבריו ושאלוהו: "מה אמר לך המשגיח?" השיב הלה: "הוא התעניין איזה סרט ברצוני לראות שם. הסברתי לו שהערב יש הקרנה על חיי בעלי החיים באפריקה, כיצד הם חיים וממה הם ניזונים וזה מאוד מעניין אותי. ואכן המשגיח אישר לי ללכת..."

הדבר היה לפלא בעיני תלמידי הישיבה.

אחרי שבוע קרא רבי גדליה לבחור, ושאלו אם נהנה מהסרט. הלה השיב: "אכן כן, מאוד נהנתי!"

בקשו המשגיח שיתאר לו מה בדיוק ראה שם אודות כל בעלי החיים. השיב הלה: אינני זוכר בדיוק את הכל, אך בסך הכל נהנתי מאוד.

שאלו המשגיח: "הרי אתה יתום, אם כן האם אמך עובדת? ממה היא מתפרנסת?"

השיב הבחור: "היא שוטפת חדרי מדרגות".

שאל המשגיח: "וכמה היא מרויחה?"

השיב הלה: "עשרים לירות לשבוע".

שאל המשגיח: "וכמה עלה לך כרטיס הכניסה לסרט?"

"חמש לירות" השיב הבחור.

אמר לו המשגיח: "חושבני שכדאי שתרחם על אמך היקרה והאומללה. היא מרויחה רק עשרים לירות לשבוע, מתוכם אתה משלם חמש לירות דמי כניסה לקולנוע, ומה יישאר לה... מילא אם היית זוכר כל פרט ממה שראית שם, ניחא. אבל אתה הרי מודה שכבר שכחת מה בדיוק ראית שם, האם לא כדאי לרחם על אמך האומללה ולהותיר לה את חמשת הלירות למחייה?"

הדברים נכנסו לליבו - והייתה זו הפעם הראשונה והאחרונה בה הלך לקולנוע, מיני אז השקיע עצמו אך ורק בעולמה של תורה.

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם ע"י אחד הקוראים לזיכוי הרבים